

τὴν ἐγγόνα τῆς καὶ τὴ μάθαινε νὰ διαβάζῃ. Πιὸ πολὺ τὴν ἀγάπησε σὺν ἔμαθε πὼς τὴ λέγανε Κάτια. Κάθε χρόνον τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνας, ἔκανε μιὰ λειτουργίαν γιὰ τὴν ψυχὴ κάποιου ἄγνωστου ποῦ δὲν τὸν μαρτυροῦσε. Σιχινότανε τίς βίβλιες κ' ἔδινε μόνο γιὰ νὰ πᾶν στὰ μαθήματά του. Ὁρῶστικη φοδερὰ, γιατί κάποιος ἢ νοικοκυρὰ του θέλησε νὰ τοῦ ξεσκονίσῃ τὴν κάμαρα, καὶ μόλις λίγα λόγια τῆς εἶχε πῆ τρία χρόνια ποῦ ἔμεινε σπύτι τῆς. Πῶτηρα τὴν Κάτια ἂ θυμότανε τὸ δάσκαλό τῆς. Δὲ μοῦ ἀποκριθῆκε, μὰ, γυρίζοντας καὶ κρύβοντας τὸ προσωπὸ τῆς κατὰ τὸν τοίχο, ἄρχισε νὰ κλαίῃ. Νά! λοιπὸν πὼς αὐτὸς τὸν παράξενο ἄνθρωπο βρέθηκε κάποιος νὰ τὸν ἀγαπήσῃ.

Πῆρα τὰ χαρτιὰ σπύτι μου καὶ πέρασα μιὰ δόξα-καίρη μέρα νὰ τὰ ξεσκονίσω. Τὰ πιὸ πολλὰ δὲν ἀξίζανε γιατί εἴτανε ἀντίγραφα ἀπὸ διάφορες μελέτες. Μέσα στὸ σωρὸ βρήκα ἕνα μεγάλο χερσόγραφο μισοτελειωμένο, ληρομονημένο φαίνεται ἀπὸ τὸ συγγραφέα του. Σ' αὐτὸ εἴτανε ἱστορισμένη ἡ ζωὴ δέκα χρόνων τοῦ Ἀλέξανδρου Πέτροβιτς ποῦ πέρασε στὸ κάτεργο. Δῆγησῃ γραμμὴν βέβαια σὲ διάφορες ἐποχάς, δίχως τάξιν καὶ συνέχειαν. Σὲ κάμποσα μέρη, ἡ ἀφήγησις κοβότανε στὴ μέση καὶ ἀκολουθοῦσαν μερικὲς ἱστορίες ἢ τίποτα σκοτεινὰ καὶ φριχτὰς θύμησης, ποῦ ἔγραφε ὁ κακότυχος, φαίνεται, ἀπὸ ἀνάγκη κάποιας ἀγνωστῆς δυνάμεως. Πέρασα τὰ ἀπομνημονέματα αὐτὰ πολλὰς φορὰς· πῶστενε κανεὶς πὼς γραφτήκανε ἀπὸ τρελό. Ὅμως τὸ ἴδιο δὲν ἀλλήθευε καὶ γιὰ τὸ χερσόγραφο τῆς ζωῆς του στὸ κάτεργο. Ἐκεῖ, μὲ τραβοῦσε κάποιος μεγάλο διαφέρο. Νέος κόσμος, ποῦ δὲν εἶχα φανταστῇ τὴν ὕπαρξή του ὡς τὰ τότες, μοῦ φανερώθηκε ἄξαφνα, σὰ διάδασα τίς παράξενες αὐτὲς σελίδες γι' ἀνθρώπους ποῦ ἔλοι μας τοὺς ὀνομάζουμε ἀποδράσματα τῆς κοινωνίας.

Μπορεῖ νὰ ἔχω ἄδικο, νομίζοντας πὼς ἄλλοι, ὅπως ἐγὼ, θὰ νοιώσουνε τόσο διαφέρο γιὰ τὸ χερσόγραφο αὐτό. Ὅσοι τὸ διαδύσανε ἄς κρίνουν.

(Ἀκολουθεῖ)

ΜΕΤΑΦΡΑΖΕΤΕ ΤΟΥΣ ΑΡΧΑΙΟΥΣ

Τὸν τίτλο τὸν δανείζομαι ἀπὸ ἕνα ἄρθρο τοῦ Κωστή Παλαμά ποῦ τυπώθηκε στὰ 1903 στὸ «Νουμὰ» (ἀριθ. 66 καὶ 73).

Ὁ, τι διειροπέλησε καὶ κήρυξε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ἐκδόσῃς του ὁ «Νουμὰς» καὶ ὅ, τι ἐπιταχτικὰ ζήτησε ὁ Παλαμάς, νά, ποῦρχεται· σήμερον καὶ τὸ σαρκῶνε ὁ ἐκδοτικὸς οἶκος Γ. Φέξη. Μετάφρασε σκεδὸν ὅλους τοὺς ἀρχαίους ποιητὰς καὶ λογογράφους. Καὶ τὴ μετάφρασή τους τὴν μπιστεύτηκε ὅχι σὲ σχολαστικούς Ἑλληνιστὰς, μὰ σὲ ποιητὰς καὶ λογογράφους. Ὡστε ὅχι πιά μετάφραση ξερή, μὰ ξαναζωντάνεμα τῶν ἀρχαίων μᾶς ἔδωσε μὲ τίς ἐκδόσῃς του.

Τελευταῖα μᾶς σταλθήκανε στὰ γραφεῖα μας τρία βιβλία. Ἕνας τόμος τοῦ Λουκιανοῦ, μεταφρασμένος ἀπὸ τὸν Ι. Κοντυλάκη, ὁ «Προμηθεὺς δεσμώτης» τοῦ Αἰσχύλου, μεταφρασμένος ἀπὸ τὸ Ι. Ζερβὸ καὶ ὁ «Πλοῦτος» τοῦ Ἀριστοφάνη, μεταφρασμένος ἀπὸ τὸ Μάρκο Αὐγέρη. Καὶ τὰ τρία βιβλία τὰ διαδύσαμε καὶ στὸ τέλος ἕνα «μυρῶδο» ξέφυγε ἀπὸ τὰ χεῖλιά μας. Ὅχι πὼς μᾶς ἱκανοποίησε τέλει ἡ γλώσσα τους,* (μυροδόδαρη, νὰ τὴν ποῦμε, δημοτικὴ, ἂν καὶ αὐτὴ κάνει τὴ δουλιὰ τῆς, ἀρνητικὰ πάντα, ἀφοῦ πειθαναγκάζει τὸν ἀναγνώστη νὰ ξεχνᾷ πὼς ὑπάρχει καὶ καθαρεύουσα), ἀλλὰ γιατί μπορέσαμε νὰ διαδύσουμε τρία ἀρχαῖα βιβλία χωρὶς νὰ κουραστούμε καθόλου, ἄκοπα κ' εὐχάριστα, ξαπλωμένοι στὸ κρεβάτι μας, σὰ νὰ διαβάσαμε ρομάντσο.

Καὶ νά, τὸ μεγάλο κέρδος. Νὰ διαδύονται σὰ ρομάντσο οἱ ἀρχαῖοι. Κ' ἔτσι νὰ μπάνει τὸ ἀρχαῖο πνεῦμα στὴ σκέψιν σου δίχως κόπο καὶ δίχως νὰν τὸ παίρνεις χαμπάρι. Νὰ σοῦ γίνεταί, νὰ ποῦμε, ἡ ἐνεση καὶ καθόλου νὰ μὴν πονεῖς.

Τὴν ἐργασία αὐτὴ, ποῦ μὲ τόση ἀγάπη κ' ἐπιμέλεια τὴ διευνόει ὁ κ. Ι. Ζερβός, μπορούμε νὰ τὴν ποῦμε ἀδίσταχτα ἐθνικὴ ἐργασία. Στοιχίσε χιλιάδες καὶ χιλιάδες στὸν κ. Φέξη, καὶ τὴν καταπιέστηκε μὲ τὴν πεποίθησιν πὼς τὰ χρήματά του θὰ μένουνε γιὰ χρόνια νεκρά, ὅσο νὰν τὸ νοιώσουμε οἱ Ρωμιοὶ πόσο ἀπαραίτητα μᾶς εἶναι τὰ τέτια βιβλία, ὅσο νὰγαπήσουμε οἱ Ρωμιοὶ τοὺς ἀρχαίους, ποῦ μᾶς τοὺς παρουσίασε γιὰ σιχαμερὰ σκιάχτρα τὸ σχολεῖο. Τὸ Ἰπουργεῖο τῆς Παιδείας μπορούσε νὰ συντρέξει καὶ ἀνταμείψει αὐτὴ τὴν ἐργασία, πλουτίζοντας τὴ βιβλιοθήκην κάθε Ἑλλ. σχολεῖο καὶ Γυμνάσιον μὲ τοὺς τόμους τοῦ Φέξη, ἐνθαρρύνοντάς τον ἔτσι στὸ ἔργο του, ὅπως ἔκαμε καὶ ὁ ποιητὴς Ἀγγελὸς Σικελιανός, ποῦ ἀγόρασε ἀλλάκαιρη τὴν ἐκδοσὴν τοῦ Φέξη, ἂν καὶ ξέρεῖ ἀρχαῖα κ' ἔχει διαδύσει τοὺς περσιότερους στὸ πρωτότυπο. Μὰ τὸ Ἰπουργεῖο τῆς Παιδείας βόσκει ἀκόμα στὰ παχυλὰ λιβάδια τοῦ Σκολαστικισμοῦ κ' ἔχει καὶ αὐτὸ τὴν ἰδέαν ποῦ ξεστόμισε ἄλλοτε κάποιος Ρωμιὸς λογιώτατος :

— Καλέ, τοὺς Ἀρχαίους θὰ μεταφράσουμε, δηλ. θὰ μεταφράσουμε τὴ γλώσσα μας; Μήπως μεταφράζουν οἱ Ἑγγλέζοι τὸ Σαίξπηρο;

Κεῖνο ποῦ δὲν κάνει τὸ Ἰπουργεῖο τῆς Παιδείας σήμερον, ἄς τὸ κάνουμε ἐμεῖς οἱ φιλανθρωπιστές. Ἐχομε χρέος νὰν τὸ κάνουμε καὶ νὰ μὴν ἀφίσουμε τὰ βιβλία τοῦ Φέξη νὰ σαπίζουνε μέσα

* Οἱ μετάφρασεις τοῦ Ποριώτη καὶ μερικὲς ἄλλες εἶναι πέρα πέρα στὴ δημοτικὴ.

στίς ἀποθήκες του, ὅπως σπλίζουने τ' «Ἀνωφελῆ βιβλία» τοῦ δμῶνυμου συλλόγου καὶ τὰ βιβλία τῆς βιβλιοθήκης Μαρασλῆ.

Δ. Ν.

Η ΝΙΚΗ

Στὴ μνήμη τοῦ Σκαρλάτου Ρωσσέτη

I

Κοιμήθηκες μὲς στῶνειρο, τῆς ψυχῆς σου,
Καὶ πηράν σε, πονετικές Ἀγάπες, στὰ φτερά τους,
— Νεράιδες ἀγγελόθωρες καὶ σύχαρες Νυφούλες,
Ποῦ σκιάζει ὁ Γῆλιος σὰν περνᾷ, φεγγεβολᾷ τὰ αἰθέρια.

II

Κοπέλλες λεβεντόκορμες, βαγιοστεφανωμένες,
Γυρόφερναν χεροπιαστές, τι εἶχαν χορὸ στημένο,
Στῆς Νίκης δίπλα τὸ Ἱερό, στὸν πευκωμένο λόγγο·
Τοῦ Ἀπόλλου ἀντάμα οἱ διαλεχτοὶ συντρόφοι καθισμένοι,

Στὰ μαρμαρένια τὰ θρόνια, τραγοῦδιζαν μὲ λύρα
Γλυκόφωνα στὸ χέριά τους, τὴ Νίκη ὑμνολογώντας.
— Μεγάλο τὸ τραγοῦδι τους βαριά κ' ἡ ἀπαντοχή τους —

Καὶ τὰ κροντήρια ὀλόγεμα κρασί — θεῖο νεχτάρι —
Παράστεκαν καὶ τὰ καυκιά, χιονάτα, ἀράδα ἀράδα,
Περίμεναν τὸ ἡλιόγεμα νάδειάσουν νάγχομίσουν...

ΔΗΜΟΣ ΒΕΡΕΝΙΚΗΣ

ΣΤΟΝ Π. ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟ

(ποῦ πέθανε στὸ Νοσοκομεῖο τῆς Κέρκυρας, ἀπὸ κρουσά-
γωμα, 48 ὥρες ἀδιάκοπα φρουρὸς ὧσ' ἀπὸ τὸ Μπιζάνι).

Ἄμετρες ὥρες στὸ βοριά, στὸ χιόνι,
Ἡ ἀφροντισιά τοῦ ἀρμόδιου σ' εἶχε στήσει·
Τὸ κρῦο τῆς νυχτιάς τρυπάει, παγώνει,
— Στερεύει τῆς ζωῆς — ὠϊμέ! — τὴ βρύση.

Σὲ παραγοῦ κρεββάτι σ' εἶχαν φέρει,
Καὶ κατόπι νεκρὸ στὸ κοιμητήριο·
Τοῦ ἐπιδέξιου χειρουργοῦ τὸ μαχαίρι
Δὲ σοῦδωκε ζωὴ, μόνο μαρτύριο.

Βόλι Τούρκου δὲ σοῦπεσε στὰ στήθεια,
Νὰ στολίση, λεβέντη, τὴ θανὴ σου.
Τὰ μαρτύρια στὸ σῶμα — μαύρη ἀλήθεια! —
Καὶ θάνατο σοῦ δῶκαν οἱ δικοὶ σου.

Κέρκυρα 14/2/13

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

ΜΑΤΙΕΣ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΣ

Ο ΚΗΡΥΚΑΣ

Στὴ χειμωνιάτικη νέκρα — νέκρα ἡ δημιουργία; — αὐτὴ ποῦ ρίχνει στὴν πλάση τὸ σκέπασμα τῆς συννεφιάς γιὰ νὰ τελεστή ἀπὸ κάτου τοῦ τὸ μεγάλο μυστήριο τῆς ξαναγέννησης, κι' ὕστερα νὰ τὸ σηκώσῃ πάλι καὶ νὰ μᾶς δείξῃ τὸ ἔργο τοῦ πειὸ τέλειου ζωγράφου, στὴ νέκρα αὐτῇ, ποῦ ὅλα εἶναι ἄψυχα, ὅλα βουδά, ὅλα ξερά καὶ πεθαμένα, ἓνας σπουργίτης, γαντζωμένος σ' ἓνα ἄφυλλο κλαράκι ἐνὸς δλόγυμνου δέντρου, ποῦ στεκόταν ξυλιασμένο στὴν πρωϊνὴ τὴν παγωνιά, συμμαζωμένος μέσ' τὰ πουπουλάκια τοῦ ποῦ ὁ βορηᾶς κάπου-κάπου τ' ἀνασήκωνε στὸ φρενιασμένο τρεχατό του, ἐργορ-σάλευε τὸ ζωηρό του κεφαλάκι κοιτάζοντας ἐδῶ, κοιτάζοντας ἐκεῖ, ὀλόγυρα, σὰν κήρυκας, ποῦ ἀνεβαίνει σ' ἓνα ψήλωμα καὶ ρίχνει γύρω τοῦ ματιές, γιὰ νὰ προσέξουνε σ' αὐτόν, ν' ἀκούσουνε τὸ λόγο του.

Σὲ λίγο, σὰν εἶδε πῶς τὰ πλάσματα γῆς, δέντρα, νερά παγωμένα, ζωντανὰ συμαζωμένα, ἀνθρώποι βουβοί, ἦτανε ὅλα ἐκεῖ, προσμένοντας τὸ θάνατο ποῦ ἐρχόταν ἀπὸ τίς χιονισμένες τίς κορφές ἀπάνου στὰ κρουσταλένια τὰ φτερά τοῦ χειμωνιάτικου ἀνέμου, ὁ σπουργίτης ἄρχισ' ἓνα λάλημα, φλύαρο, ἐπίμονο, ζωηρό, ποῦ ξύπνισε τὴ ναρκωμένη σιωπὴ καὶ γέμισε τὴν ἐρημιὰ ὀλόγυρα.

«Ἀκούστε — ἔλεγε — ὅλοι ἐσεῖς συντρόφοι, ποῦ λουφάζετε, σκιαγμένοι. Μὴ φοβάσαστε! Ὁ θάνατος ἐμᾶς δὲ μᾶς ἀγγίξει· ἐμεῖς δὲν ἔχουμε χαμό· ἡ δικὴ μας ἡ ζωὴ εἶναι ἀτέλειωτη, γιὰτ' εἶναι μάννα μας ἡ Πλάση, ἡ αἰώνια ἡ Πλάση ποῦ ὅλο καὶ γεννάει κι' ὅλο καὶ πλάθει ἐκεῖνα ποῦ γεννάει. Ἡ ἀχόρτιαγη τεχνήτρα, ποῦ δὲν ἀφίνει οὔτ' ἓνα σπυρὶ σκόνῃ νὰ τῆς πάρῃ ὁ χαμός, μόν' πλάθει τὸν καρπὸ ἀπ' τὸ ξερόφυλλο καὶ τὸ χορτάρι τῆς σκεπῆς ἀπ' τὸν πειὸ ἄφαντο τὸ σπόρο. Ἔτσι καὶ τώρα ἡ πλάστρα ἡ μάννα μας δουλεύει γιὰ τὴν καινούργια μας ζωὴ, τώρα τὸ χειμῶνα. Νεράϊδα ἀνάερη καὶ μάγισσα, γυρίζει μέσα στὴν πνοή σου, ἀνεμε, χώνεται μέσ' στὰ σωθικά σου, ὦ γῆς, τρυπώνει μέσα στὸ χυμὸ σου, δέντρο, πετάει πρὸς ἐσένα, οὐρανέ, νὰ διώξῃ τὴ συννεφιά ποῦ σὲ σκεπάζει, ν' ἀνοίξῃ τὸ δρόμο σου, ὦ ἡλίε, νὰ ξαναφέρῃ τὰ ρόδα σου, τρανταφυλλιά, τὸ τραγοῦδι σου, νεράκι, τὸ μεθύσι σου, μελίσι, τὴν εὐωδιά σου, ἀγέρι, τὸν ἔρωτά μας, ταῖρι μου.

«Ξυπνήστε καὶ ὑμνήστε, ὅλα μαζί τὴν πλά-